

Nr 47.

Av herr **Lindberg**, *angående befrielse från eller nedsättning i arrendeavgiften för odlingslägenheter och skogstorp å kronomark i de sex nordligaste länen.*

I två motioner vid 1930 års riksdag, nr 169 i första kammaren och nr 358 i andra kammaren, hemställdes, att riksdagen måtte besluta befria innehavare av odlingslägenheter och skogstorp å kronomark i de sex nordligaste länen från betalningsskyldighet för tilläggsbidrag de erhållit enligt Kungl. Maj:ts av 1918 års riksdag bifallna proposition nr 280. I motiveringen till motionen framhölls, att detta tilläggsbidrag hade karaktären av dyrtidskompensation och att det på grund härav måste anses oegentligt, att ränta på bidragsbeloppet skulle betalas genom förhöjd arrendeavgift.

Över motionerna infordrades yttranden från länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbotten samt från domänstyrelsen. Länsstyrelsen i Västerbotten tillstyrkte, att innehavarna av nu ifrågavarande lägenheter och skogstorp befrias från den dem åliggande skyldigheten att vidkännas förhöjning i den årliga arrendeavgiften. Domänstyrelsen anförde bl. a.: "För det fall att en lägenhetshavare av berörda kategori uppburit såväl odlingshjälp som högsta möjliga tilläggsbidrag, plägar det årliga arrendebeloppet för lägenheten efter frihetsårens utgång stiga till 78 kr. i runt tal. Ett bifall till motionen innebär, att en dylik lägenhets-havare erhåller arrendet sänkt med 45 kr. pr år, vilket för en dylik kronans åbo helt visst skulle vara av största betydelse och sätta honom i stånd att mera än hittills arbeta på jordens uppodling. Med anledning av vad sålunda anförts och under ytterligare framhållande av att ifrågavarande tilläggsbidrag icke utgått av domänfondens avkastning, får styrelsen framhålla, att för styrelsens vidkommande intet är att erinra mot åtgärder i motionens syfte."

Trots detta välvilliga yttrande från domänstyrelsens sida avstyrktes motionerna av jordbruksutskottet och avslögs av riksdagen. Utskottet anförde bl. a.: "Motionärerna åsyfta endast de lägenhetsinnehavare, vilka erhållit tilläggsbidrag 'enligt Kungl. Maj:ts av 1918 års lagtima riksdag bifallna proposition nr 280' eller alltså innehavare av odlingslägenhet, som upplåtits före den 2 juli 1918. Det synes emellertid knappast föreligga tillräcklig anledning att göra åtskillnad mellan dessa lägenhetsinnehavare och innehavare av senare upplåten odlingslägenhet, särskilt om lägenheten upplåtits under den svåraste dyrtiden eller åren 1918—1920. En eftergift i nu ifrågavarande avseende även beträffande odlingslägenheter upplåtna under tiden 2 juli 1918—30 juni 1929 skulle

för övrigt jämväl påkalla övervägande, huruvida ej motsvarande förmån bör beredas innehavare av kronotorp, vilka upplåtits enligt bestämmelserna i kungl. kungörelsen den 14 juni 1929 (nr 170). Vid angivet förhållande och i saknad av närmare utredning har utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till motionerna.”

Den anmärkning utskottet riktat mot motionskravet, att ett bifall till det samma skulle ha kommit att skapa en oberättigad åtskillnad mellan likställda grupper av lägenhetsinnehavare, synes mig vara berättigad. En reducering av den årliga arrendeavgiften för dessa lägenheter torde böra erhålla den större omfattning, som utskottet antytt. Att den nu utgående arrendeavgiften är för hög kan vitsordas av alla som känna de blygsamma ekonomiska förhållanden, under vilka ifrågavarande kategorier av kronans åbor leva, och domänstyrelsen har ju också påpekat, att en sänkning av arrendeavgiften skulle vara av största betydelse och sätta lägenhetsinnehavaren i stånd att mera än hittills arbeta på jordens uppodling.

Vid ett möte för kronotorpare och kolonister i Vilhelmina den 25 oktober förra året, vid vilket närvaro ombud för kronotorpare- och kolonatkolonier i Västerbotten, Ångermanland och Jämtland, beslöts göra framställning, att ”nu utgående arrendeavgift, beräknad efter 3.6 procent å uppbyggnads- och odlingsbidrag, måtte helt utgå eller också nedsättas till en, högst två procent”. Genom en dylik räntebefrielse eller räntenedsättning skulle full rättvisa uppstå och det i motionerna vid fjolårets riksdag avsedda syftet vinnas.

Ett yrkande i enlighet med kronotorparemötets beslut torde emellertid knappast ha utsikt att vinna riksdagens bifall, då en närmare utredning torde vara motiverad. Jag kommer därför att begränsa mitt yrkande till att avse en utredning av frågan.

Med åberopande av det sålunda anförda tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av frågan om befrielse från erläggande av arrendeavgift eller en nedsättning i arrendeavgiften för innehavare av odlingslägenheter och skogstorp å kronomark i de sex nordligaste länen.

Stockholm den 17 januari 1931.

Elof Lindberg.